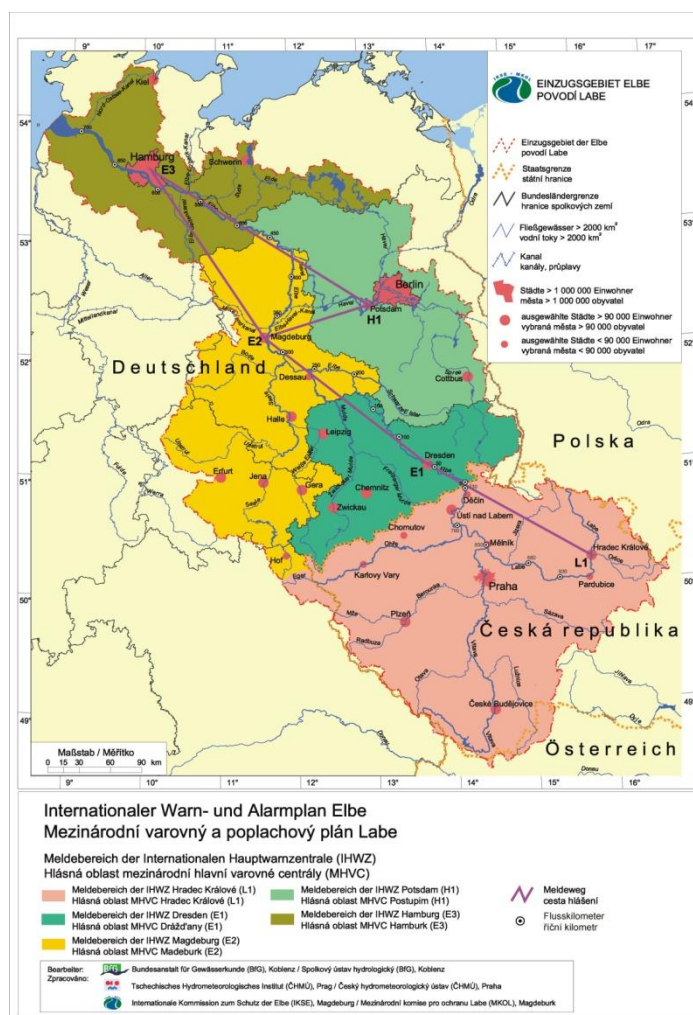

Mezinárodní varovný a poplachový plán Labe Přehled hlášení v letech 2007 – 2014 (stav: 27. 4. 2015)

1. Úvod

V případě havarijního znečištění vod na vodním toku je bezpodmínečně nutné o nastalé situaci co nejrychleji informovat dotčené subjekty níže na toku. Proto byl „Mezinárodní varovný a poplachový plán Labe“ (MVPPL) jedním z prvních dokumentů, které schválila Mezinárodní komise pro ochranu Labe (MKOL) bezprostředně po svém založení v roce 1991. MVPPL je jednotný varovný a poplachový systém, umožňující přenos informací o místě, času a rozsahu havarijního znečištění vod v povodí Labe. Mimořádný význam má MVPPL zejména v případě havárií, přesahujících státní hranice.

Hlavní strukturu MVPPL (obrázek 1) tvoří 5 mezinárodních hlavních varovných centrál (MHVC), z toho jedna v České republice (Hradec Králové) a 4 v Německu (Draždany, Magdeburk, Postupim a Hamburk).

Obrázek 1: Oblast působnosti mezinárodních hlavních varovných centrál

MVPPL je neustále upravován podle nových poznatků a zkušeností. Od roku 1991 byl proto čtyřikrát novelizován (1995, 2004, 2006, 2012). V roce 2004 byl do MVPPL mimo jiné zařazen „Poplachový model Labe“ (ALAMO), který umožňuje provést v případě havarijního znečištění vod odhad doby dotoku, trvání a maximální koncentrace vlny škodlivých látek v profilech na Labi pod místem havárie.

Až do roku 2006 měla hlášení MVPPL formu „Informace“ nebo „Varování“. Na základě výsledků vyhodnocení kyanidové havárie, ke které došlo 9. 1. 2006 v důsledku úniku koncentrovaných silně toxických odpadních kyanidových vod z Lučebních závodů Draslovka, a.s. Kolín (LZD), byl MVPPL v roce 2006 přepracován a byla změněna pravidla pro rozesílání hlášení.

Hlavní úpravy při aktualizaci v roce 2006:

- bylo stanoveno, že kromě případů náhlého znečištění látkami ohrožujícími jakost vody v povodí Labe, které by mohlo mít výrazný dopad v oblasti působnosti níže ležící mezinárodní hlavní varovné centrály (MHVC), je třeba podávat také hlášení o haváriích na Labi, u nichž lze očekávat, že vyvolají mimořádný zájem hromadných sdělovacích prostředků nebo veřejnosti.
- byla zrušena kategorizace „informace / varování“.
- hlášení bylo doplněno o informaci, zda se očekává zasažení (výrazné ovlivnění jakosti vody) oblasti působnosti níže ležící MHVC, včetně odhadu času zasažení.

V rámci úprav v roce 2012 byl doplněn postup pro hledání původce znečištění (rozesíláno proti proudu řeky) pro případ zjištění neznámého znečištění (tzv. hlášení „hledání původce znečištění“), u kterého lze předpokládat původ ve výše položené části povodí. Tento nástroj MVPPL zatím nebyl využit.

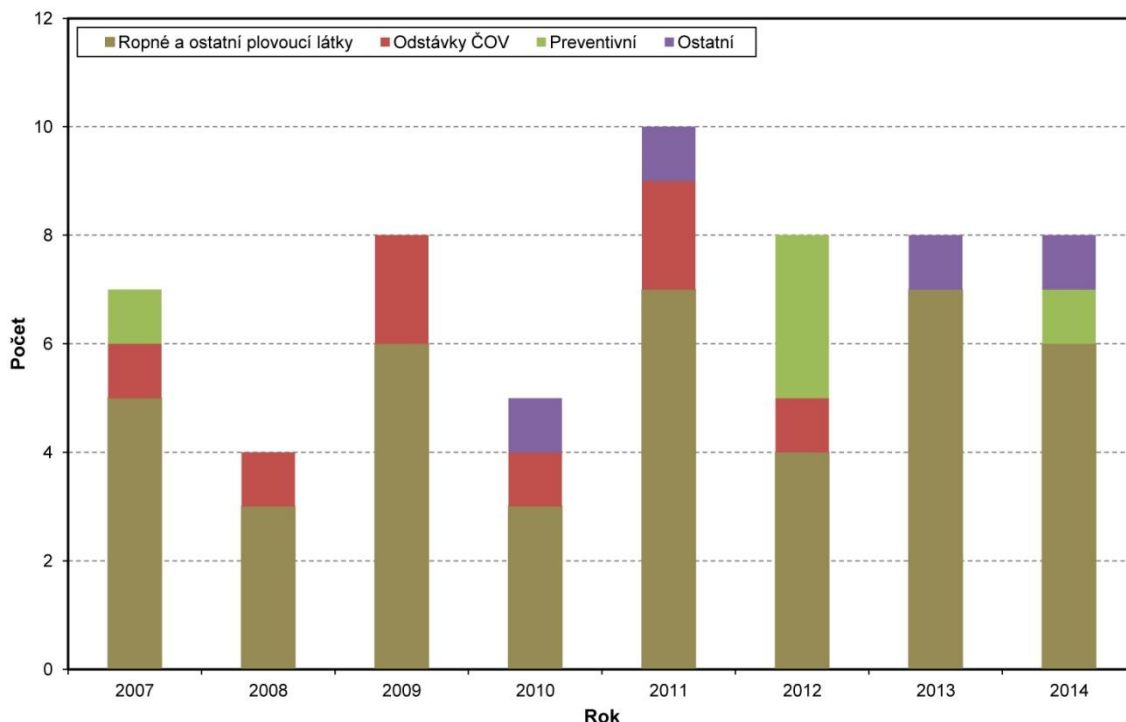
2. Přehled hlášení v letech 2007 – 2014

Souhrnný přehled hlášení MVPPL v letech 2007 – 2014 dle aktualizovaného znění MVPPL z října 2006 je uveden v dodatku 1.

Hlavním důvodem (71 % případů) pro zaslání hlášení byly ropné a ostatní plovoucí látky. V 5 případech bylo zasláno preventivní hlášení (viz tabulka 1 resp. obrázek 2), i když bylo zřejmé, že se nejedná o havarijní znečištění (pyl a další rostlinný materiál).

Tabulka 1: Důvody hlášení MVPPL v letech 2007 – 2014

Rok	Ropné a ostatní plovoucí látky	Odstávky ČOV	Preventivní	Ostatní	Celkem
2007	5	1	1	0	7
2008	3	1	0	0	4
2009	6	2	0	0	8
2010	3	1	0	1	5
2011	7	2	0	1	10
2012	4	1	3	0	8
2013	7	0	0	1	8
2014	6	0	1	1	8
2007–2014	41	8	5	4	58

Obrázek 2: Důvody hlášení MVPPL v letech 2007 – 2014

Od roku 2007 se v počtech a v charakteru hlášení intenzivně odráží skutečnost, že jsou podávána hlášení nejen o významných havarijních znečištěních, ale také o případech, které mohou vyvolat zájem médií a veřejnosti. Hlavním cílem těchto hlášení je včasné předání korektních informací příslušným úřadům tak, aby se zabránilo případným nedorozuměním a šíření zkreslených informací.

Z 58 hlášených případů v letech 2007 až 2014 (u žádného nedošlo k úhynu ryb) pouze 14 dosáhlo nebo překročilo index havarijního znečištění vod 2 (dle přílohy 5 MVPPL), který je udáván jako orientační kritérium MVPPL. Havárie, které překročí toto kritérium, je třeba z preventivních důvodů vždy hlásit. Těchto 14 případů navíc zahrnuje 8 odstávek čistíren odpadních vod (plánované či v důsledku povodní nebo poruchy), které neměly významný vliv na jakost vody v Labi. Ze zbývajících 6 případů byly 4 hlášeny německými MHVC (Magdeburk a Hamburk) a 2 českou MHVC v Hradci Králové (viz tabulka 2). Ve všech 6 případech se jednalo o ropné látky, přičemž uniklá množství se pohybovala mezi 1,5 až 6 m³.

Tabulka 2: Počty hlášení jednotlivých MHVC v letech 2007 – 2014

MHVC	Počet hlášení	z toho WRI ≥ 2
Hradec Králové	51	10 (z toho 8x odstávka ČOV)
Drážďany	2	0
Magdeburk	2	1
Postupim	0	0
Hamburk	3	3

Od roku 2006 nedošlo k žádné vážné havárii, která by výrazně ovlivnila jakost vody v Labi. MVPPL, který zajišťuje přenos informací o případech havarijního znečištění vod na celém toku Labe, má mimořádný význam především při předávání informací z České republiky do Spolkové republiky Německo. Proto jsou na českém úseku Labe v blízkosti česko-německého hranič-

ního profilu pečlivě monitorovány a mezinárodní hlavní varovnou centrálou v Hradci Králové prostřednictvím hlášení MVPPL dále předávány také informace k nevýznamným případům havarijního znečištění vod i případná podezření na možná znečištění. Dokladem toho je, že 39 z celkového počtu 58 hlášených případů se vztahuje k 45 km dlouhému českému úseku Labe (případně k přítokům Labe zaústěným v tomto úseku) mezi Ústím nad Labem a česko-německým hraničním profilem. Uvedené skutečnosti se odráží ve velmi vysokém počtu hlášení z MHVC v Hradci Králové (88 % všech hlášení), přičemž počty hlášení jednotlivých MHVC k případům větších havarijních znečištění jsou srovnatelné (tabulka 2).

Dodatky:

Dodatek 1: Přehled hlášení MVPPL v letech 2007 – 2014

Dodatek 1: Přehled hlášení MVPPL v letech 2007 – 2014

Čís.	Datum případu	Místo	Tok	Říční km*	Látka	Množství	Hlášení odeslala MHVC	WRI
1	01.02.07	Turnov	Úpa	49**	motorová nafta	0,5 m ³	Hradec Králové	1 – 2
2	06.02.07	Praha	Vltava	55,7**	látky na bázi olejů	n	Hradec Králové	–
3	01.03.07	Přístav Bützfleth	Labe		těžký olej	3 m ³	Hamburk	2
4	16.03.07	okolí Akenu	Labe	267–268	látky na bázi olejů	n	Magdeburk	–
5	25.07.07	Děčín-Loubí	Labe	738,5	motorový olej	<0,010 m ³	Hradec Králové	<1
6	14.09.07	Ústí nad Labem	Labe	765	n	n (pěna na toku)	Hradec Králové	–
7	12.10.07	Ústí nad Labem-Neštětice	Labe	760,4	odpadní vody, odstávka ČOV z důvodu údržby	2 000 m ³	Hradec Králové	>2
8	09.01.08	Praha Trója – ÚČOV	Vltava	43**	odpadní vody – porucha ÚČOV Praha	3,5 m ³ /s	Hradec Králové	>2
9	05.05.08	Libčice nad Vltavou	Vltava	27**	hydraulický olej	<0,1 m ³	Hradec Králové	1
10	16.07.08	mezi 591 – 592 km	Labe	591–592	motorová nafta	6 m ³	Hamburk	2 – 3
11	12.12.08	Ústí nad Labem	Labe	764	motorová nafta	0,1 – 0,15 m ³	Hradec Králové	1
12	01.06.09	Prostřední Žleb	Labe	736,5	ropná látka	0,01 m ³	Hradec Králové	<1
13	15.06.09	Ústí nad Labem	Labe	770,8	rostlinný olej	3,5 m ³	Hradec Králové	2
14	23.07.09	Děčín-Staré Město	Labe	737	ropná látka	0,4 m ³	Hradec Králové	1 – 2
15	28.08.09	Děčín-Křešice	Labe	745	biodiesel + voda	n	Hradec Králové	–
16	03.09.09	Ústí nad Labem-Neštětice	Labe	760,4	odpadní vody (porucha ČOV)		Hradec Králové	>2
17	06.10.09	Děčín	Labe	741,5	nafta	0,02 m ³	Hradec Králové	<1
18	07.10.09	Lovosice	Labe	785,8	odpadní vody (porucha ČOV Lovosice)	0,015 m ³ /s	Hradec Králové	>2
19	23.12.09	Litvínov	Bílý potok		ropné látky	n	Hradec Králové	–
20	10.02.10	Fels-Werke Rübeland	Schwefeltalbach – Mühlenbach – Bode – přehrada Wendefurth		starý olej	3 m ³	Magdeburk	2
21	29.05.10	Hřensko	Labe	728	lehký topný olej	0,1 m ³	Hradec Králové	1
22	19.06.10	Tušimice	Lužický potok		hasební voda	n	Hradec Králové	–
23	08.–09.08.10	Labe	Labe		Odstavení čistíren odpadních vod (ČOV) z provozu v důsledku povodňových průtoků		Hradec Králové	>2
24	08.12.10	Přístav Brunsbüttel	Labe		mazací olej	5 m ³	Hamburk	2 – 3

Čís.	Datum případu	Místo	Tok	Říční km*	Látka	Množství	Hlášení odeslala MHVC	WRI
25	14.01.11	Labe (od Litoměřic po státní hranice)			odstavení čistíren odpadních vod (ČOV) z provozu v důsledku povodňových průtoků, odstavení ČOV Lo-vochemie (byla přijata opatření, včetně odstavení výroby, aby nedošlo k zásadní změně v kvalitě vypouštěných odpadních vod z areálu)		Hradec Králové	>2
26	24.01.11	Ústí nad Labem	Labe	767	manganistan draselný	n	Hradec Králové	–
27	29.03.11	Ústí nad Labem-Velké Březno	Homolský potok – Labe	755,5 (ř. km Labe)	nafta	0,2 m ³	Hradec Králové	1
28	02.05.11	Libochovany	Labe	779,30	motorový olej	0,01 – 0,02 m ³	Hradec Králové	<1
29	01.06.11	Gauernitz	Labe	73,9	motorový a převodový olej	cca 0,02 m ³	PD Oberes Elbtal–Osterzgebirge, (Drážďany)	<1
30	06.06.11	Ústí nad Labem	Labe	765	nafta	0,05 m ³	Hradec Králové	<1
31	25.06.11	Ústí nad Labem	Labe	762	kafilerní tuk	20 t (na komunikaci)	Hradec Králové	<1
32	29.08.11	Ústí nad Labem	Labe	760,4	odpadní vody, porucha ČOV Neštěmice	0,03 – 0,2 m ³ /s	Hradec Králové	>2
33	19.10.11	Ústí nad Labem-Vaňov	Labe	768,4	nafta, olej	0,15 m ³	Hradec Králové	1
34	30.11.11	Děčín	Labe	739,12	nafta	0,02 m ³	Hradec Králové	<1
35	02.01.12	Děčín	Labe	742	květiny a rostliny		Hradec Králové	–
36	06.02.12	Dvůr Králové nad Labem	Labe	1034	odstávka ČOV / odpadní vody	0,07 m ³ /s	Hradec Králové	>2
37	29.03.12	Pardubice	Labe	960	ropné látky	max. 0,003 m ³	Hradec Králové	<1
38	12.05.12	Děčín	Labe	737	pyl z květin		Hradec Králové	–
39	29.07.12	Děčín	Labe	740,6	biologický materiál		Hradec Králové	–
40	17.08.12	Děčín-Křešice	Labe	744,1	nádní vody (směs vody s ropnými látkami)	n	Hradec Králové	–
41	05.11.12	Ústí nad Labem	Labe	765	ropná látka	1,5 m ³	Hradec Králové	2
42	14.12.12	Litvínov	Bílina	40**	ropné látky	n	Hradec Králové	–
43	10.01.13	Štětí	Labe	823,2	n	n	Hradec Králové	–
44	07.06.13	Děčín, Loubí	Labe	737,5	ropné látky (vyjeté oleje)	n	Hradec Králové	–
45	14.07.13	Mělník, Dolní Beřkovice	Labe	830,5	motorový olej	0,05 m ³	Hradec Králové	<1
46	26.07.13	Velké Březno	Labe	756	motorový olej	0,002 m ³	Hradec Králové	<1
47	02.10.13	Hřensko	Labe	730	látky olejového charakteru	cca 0,002 m ³	Hradec Králové	<1
48	07.10.13	Bílina	Bílina	35,4**	nafta	0,2 m ³	Hradec Králové	1

Čís.	Datum případu	Místo	Tok	Říční km*	Látka	Množství	Hlášení odeslala MHVC	WRI
49	20.10.13	Hřensko	Labe	728,1	neznámá ropná látka	n	Hradec Králové	–
50	06.11.13	Česká Kamenice	Kamenice	23**	ropné látky (mazut)	n	Hradec Králové	–
51	24.02.14	Děčín	Labe	739,3	olej	n	Hradec Králové	–
52	23.07.14	Heidenau	Labe	38,5	nátěrová barva	<0,5 m ³	Drážďany	<1
53	14.09.14	Labe – soutok s Kamenicí	Labe	728,1	ropné látky	0,0001 m ³	Hradec Králové	<1
54	25.09.14	Děčín – Čertova voda	Labe	734	převodový olej	cca 0,02 m ³	Hradec Králové	<1
55	09.10.14	Hřensko	Labe	729,6	nafta	cca 0,02 m ³	Hradec Králové	<1
56	12.10.14	Děčín	Labe	745	biologická pěna	n	Hradec Králové	–
57	16.10.14	Dolní Žleb	Labe	731,5	převodový olej	max. 0,02 m ³	Hradec Králové	<1
58	27.12.14	Dolany	Vltava	27,5	minerální olej	cca 0,01 m ³	Hradec Králové	<1

Vysvětlivky:

WRI index havarijního znečištění vod dle přílohy 5 MVPPL

n není známo

* Používané říční kilometráže Labe začínají na státních hranicích České republiky a Německa říčním kilometrem 730 pro českou část Labe, resp. říčním kilometrem 0 pro německou část Labe. Pro českou část Labe je počítána proti proudu a pro německou část po proudu toku Labe. V úseku mezi říčním kilometrem 730 až 726,6 české resp. 0 až 3,4 německé kilometráže tvoří státní hranici osa toku Labe.

** říční km přítoku od soutoku s Labem